

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 31.3.2010
COM(2010)127 konč.

•

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU
Okvir politike EU za pomoč državam v razvoju pri reševanju vprašanja zanesljive
preskrbe s hrano

SEC(2010)379

1. UTEMELJITEV

V zadnjih letih sta lakota in podhranjenost narasli; v letu 2010 več kot milijarda ljudi trpi pomanjkanje hrane. Nezanosljiva preskrba s hrano vpliva na človekov razvoj, družbeno in politično stabilnost ter napredek pri doseganju razvojnih ciljev novega tisočletja. Zlasti nestabilne države se soočajo z resnimi težavami pri doseganju prvega razvojnega cilja novega tisočletja – odpravljanje skrajne revščine in lakote.

Strmo naraščajoče cene hrane na svetovnih trgih so v letih 2007–2008 pripeljale do ponovnega premisleka o zanesljivosti preskrbe s hrano na svetovni ravni. Pri Združenih narodih (ZN) je bila ustanovljena delovna skupina na visoki ravni za krizo v zanesljivosti svetovne preskrbe s hrano, da se spodbudi sodelovanje v ZN, vzpostavljeno je bilo svetovno partnerstvo za kmetijstvo, zanesljivo preskrbo s hrano in prehranjevanje, voditelji držav G8 pa so se na vrhu v L'Aquili leta 2009 dogovorili o celoviti agendi zanesljivosti preskrbe s hrano.

Evropska unija se je na naraščajoče izzive na področju zanesljive preskrbe s hrano odzvala z dodatno milijardo evrov v obliki instrumenta za hrano¹ v obliki začasnega ukrepa v podporo državam v razvoju, ki so najbolj prizadete. EU in njene države članice so že dolga leta najpomembnejše in najzanesljivejše akterke pri zagotavljanju zanesljive preskrbe s hrano v svetu, tako s finančnega kot tudi političnega vidika.

Najnovejši razvoj in prihodnji izzivi zahtevajo novo skupno politiko zanesljive preskrbe s hrano, nadaljnjo krepitev vodilne vloge EU v svetovni agendi zanesljivosti preskrbe s hrano ter povečanje uspešnosti pomoči EU v skladu z Lizbonsko pogodbo², pobudo EU2020³ in evropskim soglasjem o razvoju⁴. Med izzivi, s katerimi se bo treba v prihodnje soočiti pri zagotavljanju zanesljive preskrbe s hrano, so povečevanje prebivalstva, pritisk na naravne vire in ekosistemske storitve ter negativni učinki podnebnih sprememb na kmetijstvo, in sicer na rastne pogoje, zaradi katerih bodo nujni ukrepi za prilagoditev. Poleg tega je treba ključne vidike sedanje agende zanesljivosti preskrbe s hrano, na primer prehranjevanje, nestanovitnost cen, socialno zaščito in varnostne mreže, biogoriva, varnost hrane, raziskave in inovacije, obsežno pridobivanje zemljišč ter koncept pravice do hrane⁵ vključiti v splošen okvir politike.

Cilj tega sporočila je EU in njenim državam članicam zagotoviti skupen okvir politik pri njihovem boju proti lakoti in podhranjenosti v svetu ter tako prispevati k doseganju prvega razvojnega cilja novega tisočletja. Sporočilo je skladno z drugimi tematskimi dokumenti (o izobraževanju, zdravju, spolih in davčnem upravljanju) ter razvojnim paketom iz pomladi leta 2010, ki skupaj določajo stališče EU za dogodek ZN na visoki ravni o razvojnih ciljih novega tisočletja, ki bo potekal septembra 2010. To sporočilo dopolnjuje sporočilo o humanitarni pomoči v hrani⁶, ki se osredotoča na nujne razmere in situacijo po odpravljanju nujnih razmer.

¹ COM(2010) 81: poročilo o napredku.

² Člen 210.

³ COM(2010) 2020.

⁴ 2006/C 46/01.

⁵ Člen 11 mednarodnega pakta ZN o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (UN Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966/1976).

⁶ COM(2010) 126.

2. CELOVIT PRISTOP K ZANESLJIVI PRESKRBI S HRANO

Predlagani okvir politike rešuje vprašanja zanesljive preskrbe s hrano v državah v razvoju tako v ruralnem kot tudi urbanem okolju prek mednarodno priznanih štirih stebrov⁷ z izboljšanjem: 1) razpoložljivosti hrane, 2) dostopa do hrane, 3) hranilne vrednosti zaužite hrane ter 4) preprečevanja in obvladovanja kriz. Temelji na načelih zanesljive preskrbe s hrano, sprejetih v Rimu⁸. Zlasti priznava, da morajo biti strategije zanesljive preskrbe s hrano prilagojene posameznim državam članicam, ki morajo biti tudi odgovorne zanje, ter da je treba doseči ustrezno ravnovesje med podporo nacionalni proizvodnji in pokrivanju potreb po hrani s trgovino.

Napredek v zvezi z zagotavljanjem zanesljive preskrbe s hrano in doseganjem prvega razvojnega cilja novega tisočletja je različen glede na geografski položaj in različne skupine prebivalstva. Čeprav so izzivi, povezani z zanesljivo preskrbo s hrano, značilni za ves svet, pa je največ dela na tem področju potrebnega v Afriki in državah z nestabilnimi razmerami. Kot navaja poročilo o razvojnih ciljih novega tisočletja iz leta 2009⁹, se je delež podhranjenih ljudi v podsaharski Afriki zmanjšal z 32 % v obdobju 1990–1992 na 29 % leta 2008. Primerljivi stopnji za Južno Azijo, ki je na drugem mestu kar zadeva podhranjenost, sta znašali 24 % oziroma 21 %¹⁰. Poleg tega je iz najnovejših podatkov razvidno, da je stopnja podhranjenosti v državah z nestabilnimi razmerami 31,4 %, v ostalih državah pa 14,5 %. Podhranjenost je še vedno značilna predvsem za ruralna območja, vendar pa je lahko zaradi urbanizacije pričakovati, da bo nezanesljiva preskrba s hrano dolgoročno postala večji problem v urbanih območjih.

Ukrepi EU morajo dati prednost tistim državam z negotovimi razmerami glede hrane, ki imajo največ težav pri doseganju prvega razvojnega cilja novega tisočletja, zlasti v Afriki, pa tudi v Južni Aziji in drugje (na primer v Bangladešu, Kambodži, na Haitiju, v Nepal in Timor-Lesteju)¹¹. Glede na naravo drugih razvojnih ciljev novega tisočletja, pri katerih tudi ni zadostnega napredka, bo treba posvetiti posebno pozornost ženskam¹².

Poleg tega rezultati¹³ kažejo, da so pri zmanjševanju revščine in spodbujanju rasti najbolj učinkovite naložbe v male podjetnike. Ta novi okvir EU se torej osredotoča na povečanje zaslužka malih kmetov in odpornosti ranljivih skupnosti v podporo državam, ki svoja razvojna prizadevanja osredotočajo na kmetijstvo in zanesljivo preskrbo s hrano.

2.1. Izboljšanje razpoložljivosti hrane

Ocenjuje se, da bo število ljudi na svetu do leta 2050 doseglo 9 milijard, potrebe po hrani pa se bodo zaradi spreminjajočih se prehrabnih navad in povečanja dohodkov verjetno

⁷ FAO (Organizacija za prehrano in kmetijstvo), 1996. Rimska deklaracija o zanesljivosti preskrbe s hrano v svetu (Rome Declaration on World Food Security) in akcijski načrt s svetovnega vrha o hrani (World Food Summit Plan of Action).

⁸ Deklaracija o zanesljivosti preskrbe s hrano s svetovnega vrha o hrani (Declaration of the World Summit on Food Security), 2009.

⁹ ZN, poročilo o razvojnih ciljih novega tisočletja (Millennium Development Goals Report), 2009.

¹⁰ Gledano absolutno več kot polovica podhranjenega prebivalstva v svetu (leta 2009 je bilo podhranjenih 642 milijonov ljudi) živi v azijsko-pacifiški regiji. Proporcionalno je delež večji v Afriki, kjer je bil napredek na tem področju v zadnjih desetih letih tudi manj izrazit.

¹¹ Statistični podatki ZN o doseganju razvojnih ciljev novega tisočletja, glej spletno stran www.devinfo.info/mdginfo2009/.

¹² Glej tudi SEC(2010) 265.

¹³ Svetovna banka – poročilo o svetovnem razvoju (World Development Report), 2008.

povečale za 70 %¹⁴. Zaradi tega je potrebna hitrejša rast kmetijske proizvodnje, tudi v državah, kjer se prebivalstvo najhitreje povečuje. V mnogih od teh držav je učinkovito izkoriščanje naravnih virov vse težje, saj so ti omejeni, razmere pa še poslabšujejo podnebne spremembe.

Večina ljudi v svetu, ki trpijo revščino in lakoto, živi v ruralnih območjih, kjer je kmetijstvo glavna gospodarska dejavnost, vključno s poljedelstvom, živinorejo, ribištvom in gozdarstvom. Prevladujejo mali kmetje: okrog 85 % kmetov v državah v razvoju ima manj kot dva hektarja zemlje. Mešane male kmetije, ki se ukvarjajo z živinorejo in poljedelstvom, pridelajo okrog polovice svetovne prehrane¹⁵. Zato mora biti trajnostna proizvodnja hrane v majhnem obsegu v središču pomoči EU za povečanje dostopnosti hrane v državah v razvoju. Tak način proizvodnje ima večplasten učinek na povečanje dohodkov in odpornosti proizvajalcev na podeželju; potrošnikom na primer zagotavlja hrano, poleg tega pa tudi ohranja kakovost okolja ali prispeva k njej. Pri pomoči EU malim kmetom je treba dati prednost trajnostnim in ekološko učinkovitim pristopom za povečanje intenzivnosti, ki spoštujejo različne vloge kmetijstva. To med drugim pomeni optimizacijo kmetijskih proizvodnih sredstev, integrirano upravljanje s škodljivci, boljše upravljanje z zemljo in vodo ter uporabo rastlinskih sort, ki so odporne na različne obremenitve¹⁶. Da bi bil lahko ta pristop uspešen, je treba na proizvodnjo gledati v smislu vrednostne verige z ustreznim dostopom do financiranja, predelave in trgov, kjer so lahko mala in srednje velika podjetja ter mikrofinanciranje razvoja podeželja ključnega pomena. V pravih pogojih lahko imajo javno-zasebna partnerstva pomembno vlogo pri spodbujanju kmetijske proizvodnje. EU in njene države članice morajo tudi podpirati pobude, ki zmanjšujejo izgube po žetvi, povečujejo skladiščne zmogljivosti ter rešujejo vprašanja varnosti hrane in zdravja živali.

Varen dostop do hrane in lastništvo posesti ter pravice do uporabe so pogoj za večjo produktivnost malih kmetov. Učinkovite nacionalne zemljiške politike in zakoni so ključnega pomena, saj vlade zavezujejo k prednostnim ukrepom v zvezi z zemljo. V državah, ki pripravljajo politike za kmetijstvo, zemljo in biogoriva, morajo EU in njene države članice vztrajati, da morajo te politike reševati vprašanja glede razpoložljivosti hrane in dostopa do nje ter spodbujati integracijo malih kmetov v proizvodno verigo.

Poleg tega je treba z mednarodno sprejetimi načeli vlagatelje, države gostiteljice in druge zainteresirane strani spodbujati k naložbam v kmetijstvu, ki spoštujejo človekove pravice, sredstva za preživljanje in vire. EU in njene države članice morajo na podlagi obstoječih smernic zemljiške politike¹⁷ podpreti razvoj mednarodno sprejetih načel glede odgovornih naložb v kmetijska zemljišča. V Afriki se bo podprlo izvajanje smernic zemljiške politike iz leta 2009¹⁸. Vlade partnerskih držav, organizacije kmetov in druge zainteresirane strani se bo spodbujalo k pametnim izbaram, ki zagotavljajo trajnost tujih naložb, da bi državi zagotovili čim večje družbene, gospodarske in okoljske koristi.

Za povečanje razpoložljivosti hrane bo potrebnih več raziskav in inovacij v javnem sektorju, prilagojenih povpraševanju, treba bo ustrezno upoštevati tradicionalno znanje, uporabljati

¹⁴ FAO, 2009, Kako nahraniti svet v letu 2050 (How to feed the world in 2050).

¹⁵ Revija *Science*, 12. februar 2010: str. 822–825.

¹⁶ Mednarodna ocena agronomske znanosti in tehnologije za razvoj, 2009.

¹⁷ Med drugim smernice EU za podporo načrtovanju in reformi zemljiške politike v državah v razvoju iz leta 2004 (EU Guidelines for support to land policy design and land policy reform processes in developing countries).

¹⁸ AU/ADB/ECA, okvir in smernice za zemljiško politiko v Afriki (Framework and Guidelines on Land Policy in Africa), s podporo vrha Afriške unije iz julija 2009.

različne prehranske rastline (tudi lokalne sorte) ter kmetom zagotoviti dostop do inovacij, ki morajo biti prilagojene njihovim potrebam. EU in njene države članice morajo podpreti raziskave in inovacije, ki so brez dvoma koristne za male kmete, med drugim v povezavi z izboljšanjem prilagoditve podnebnim spremembam in povečanjem odpornosti na obremenitve, suše in poplave, hkrati pa je treba ohraniti veliko biotsko raznovrstnost rastlin in sort ter dostop do njih. Pri podpori je treba upoštevati potrebe in pomisleke držav upravičenk na podlagi njim dostopnih nepristranskih informacij o koristih in tveganjih morebitnih novih tehnologij, trdnih nacionalnih regulativnih okvirov ter zmogljivosti za njihovo uveljavljanje. Podpreti je treba tudi sisteme intelektualne lastnine, ki revnim kmetom omogočajo čim večji dostop do novih tehnologij in proizvodnih sredstev. Poleg tega je treba proučiti sinergije med prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovo blažitvijo ter razvoj spodbujevalnih struktur, na primer z navezavo kmetijstva na trg ogljika.

Mednarodna trgovina lahko pomembno prispeva k zagotavljanju razpoložljivosti hrane s povečevanjem količine in izbire hrane na trgu. Razpoložljivost hrane je mogoče povečati z regionalnim povezovanjem kmetijskih in živilskih trgov, s čimer se olajša trgovinske tokove z območij s presežkom na območja s primanjkljajem. EU in njene države članice morajo podpreti standardizacijo in uskladitev politik, pravil in določb za regionalno povezavo kmetijskih politik. Poleg tega EU in njene države članice priznavajo, da lahko ob upoštevanju problemov v zvezi z zanesljivo preskrbo s hrano na nacionalni ali regionalni ravni države v razvoju izkoristijo maneverski prostor, ki ga ponuja trgovinska politika, tudi z ukrepi na mejah. Cilj bi morala biti trajnostna kmetijsko-živilska veriga.

2.2. Izboljšanje dostopa do hrane

Dostop do hrane je treba povečati predvsem z izboljšanjem zaposlenosti in priložnosti za zaslužek na ruralnih in urbanih območjih, tudi z njihovo diverzifikacijo in trgovino, tako da si bo hrano lahko privoščilo večje število ljudi. To morajo dopolnjevati mehanizmi socialnih transferjev. EU in njene države članice morajo pomagati partnerskim državam pri vzpostavljanju in upravljanju socialnih mehanizmov v podporo ranljivim skupinam prebivalstva, zlasti ženskam. Izmenjavale se bodo izkušnje glede uspešnih mehanizmov in spodbujali se bodo operativni sistemi. Ustrezna pozornost bo posvečena strategijam umika iz varnostnih mrež. Mehanizmi bodo morali biti učinkoviti, cenovno ugodni in prožni, da bo v primeru krize mogoča hitra širitev. Običajno bi morali imeti pomembno prehransko razsežnost, zlasti v zvezi z zagotavljanjem pomoči tistim, ki bodo lahko z ustrežno prehrano napredovali pri izpolnjevanju četrtega (zmanjšanje umrljivosti otrok) in petega cilja novega tisočletja (izboljšanje zdravja mater).

Na ruralnih območjih je mogoče povečati zaposlenost s kombiniranjem kmetijstva in preproste predelave kmetijskih izdelkov, zlasti v malih in srednje velikih podjetjih ter z večjim dostopom do finančnih storitev. Poleg tega bi se lahko za tista ranljiva gospodinjstva, ki lahko ponudijo delovno silo, razvile varnostne mreže na podeželju¹⁹. Proizvodne varnostne mreže bodo imele dvojen učinek; izboljšale bodo proizvodne pogoje na podeželju ter neposreden dostop do hrane.

Dostop do hrane je mogoče na splošno povečati z uporabo načela pravice do hrane, kot je določeno v *prostovoljnih smernicah v podporo postopni uresničitvi pravice do hrane v okviru zagotavljanja zanesljivosti preskrbe s hrano na državni ravni (Voluntary Guidelines to*

¹⁹ Med drugim s „produktivnimi“ mrežami, ki zagotavljajo delo pri izgradnji ali vzdrževanju infrastrukture na podeželju.

support the progressive realisation of the Right to Food in the context of national food security)²⁰. EU in njene države članice morajo podpreti njegovo širšo uporabo v državah v razvoju, tudi pri političnih in pravnih okvirih, temelječih na pravici do hrane. To pomeni, da je treba podpreti strategije, ki odpravljajo temeljne razloge za lakoto, in zagotoviti večji vpliv marginaliziranih skupin pri pripravi, izvajanju in spremljanju nacionalnih programov ter pri vzpostavljanju odškodninskih mehanizmov.

2.3. Izboljšanje hranilne vrednosti zaužite hrane

Zaradi podhranjenosti po ocenah letno umre 3,5 milijonov mater in otrok²¹, je pa tudi vzrok za tretjino bolezni med otroki, mlajšimi od pet let. Pomanjkanje vitaminov in mineralov²² prizadene do dve milijardi ljudi v svetu. Podhranjenost ima najhujše posledice v času nosečnosti in v prvih dveh letih življenja; negativnega učinka, ki ga ima na fizični in kognitivni razvoj, pogosto ni mogoče popraviti. Prednost je treba dati ukrepom, namenjenim nosečnicam in doječim materam ter otrokom, mlajšim od pet let (zlasti mlajšim od dveh let)²³.

EU in njene države članice morajo podpreti oblikovanje prehrabnih politik in strategij, usposabljanje na prehrabnem področju, izobraževanje in vzpostavitev mehanizmov za usklajevanje med kmetijstvom, zdravjem, izobraževanjem in socialno zaščito. Prihodnji kmetijski programi morajo vključevati tudi prehrabno razsežnost. To bi lahko pomenilo povečanje diverzifikacije kmetijstva pri malih kmetih, spodbujanje proizvodnje hrane, bogate z mikrohranili, zlasti lokalnih sort in vrst, spremljanje hranilnih vrednosti in/ali podporo kmetijskim raziskavam, pri katerih je poudarjen prehrabni vidik.

Politično vodstvo in večsektorsko usklajevanje na ravni države, ki vodita k usklajenim ukrepom, v katere je vključenih več sektorjev, sta ključnega pomena pri vključevanju prehrane v strategije in programe zanesljive preskrbe s hrano na ravni države. EU in njene države članice morajo spodbujati povezave z nacionalnimi zdravstvenimi strategijami, ki vključujejo osnovne storitve, povezane s prehrano, in spremljanje prehranjenosti prebivalstva.

2.4 Izboljšanje preprečevanja in obvladovanja kriz

Proizvajalci in skupnosti na podeželju morajo biti odporni na učinke kriz, povezanih s hrano. Kratkoročni odgovori na krize pogosto zahtevajo mobilizacijo v ta namen vzpostavljenih humanitarnih instrumentov, vendar pa je treba vzpostaviti in vzdrževati tudi druge mehanizme in zmogljivosti za zmanjšanje tveganja za pojav kriz in odpravljanje njihovih posledic. Tesna povezava med akterji in instrumenti na humanitarnem in razvojnem področju je ključnega pomena ter jo je treba spodbujati z uporabo načel povezovanja pomoči, rehabilitacije in razvoja.

EU in njene države članice morajo povečati svoja prizadevanja v podporo regionalnemu povezovanju v državah v razvoju, saj tudi tesnejše regionalno povezovanje predstavlja sredstvo za preprečevanje gospodarskih in političnih kriz ter kriz na področju zanesljive preskrbe s hrano, poleg tega pa tudi blaži njihove učinke.

²⁰ Leta 2004 jih je sprejel Svet FAO.

²¹ Revija *Lancet* 2008; 371: str. 243–260.

²² Jod, železo, cink, vitamina A in B ter drugi vitamini itd.

²³ **COM(2010) xxx**: Vloga EU na področju zdravja v svetu.

Treba je okrepiti nacionalne ali regionalne sisteme zgodnjega opozarjanja, ki lahko napovedujejo neizbežne katastrofe, oziroma jih vzpostaviti, kjer še ne obstajajo, ter jih bolje povezati z organizacijami za odločanje in odzivanje. Sistemi morajo pridobivati podatke z vseh ravni, tudi ravni Skupnosti, ter podatke o vremenu povezovati s podatki o prehrani, pridelkih, izbruhih živalskih boleznih in tržnih cenah. EU in njene države članice morajo podpreti sisteme spremljanja in informacijske sisteme, povezane z odločanjem, tudi z delom Komisije²⁴.

Politike za reševanje nestanovitnosti cen se lahko ukvarjajo z nestanovitnostjo cen samo ali z njenimi učinki. Za zmanjšanje nestanovitnosti, je treba izboljšati razmerje med ponudbo in povpraševanjem za prehranske proizvode, in sicer tako, da se ustvarijo pogoji za povečanje proizvodnje in zadostne zaloge, predvsem s strani zasebnih trgovcev. Poleg tega je treba odvracati od omejitev izvoza osnovnih prehranskih proizvodov. EU in njene države članice morajo prispevati k boljšemu delovanju trga s hrano na svetovni, regionalni in nacionalni ravni. To pomeni izboljšanje preglednosti trga (informacije o proizvodnji, zaloge, cene itd.), spodbujanje skladiščenja ter lokalne/nacionalne zaloge hrane, če je to ustrezno in izvedljivo. Učinke nestanovitnosti cen je mogoče ublažiti s celo vrsto ukrepov, med drugim z vzpostavitvijo prožnih varnostnih mrež, informacijskimi sistemi za zanesljivost preskrbe s hrano, zavarovanjem (vremenski pogoji, indeksno zavarovanje) ter povečanjem zmogljivosti za uporabo instrumentov za obvladovanje cenovnih tveganj.

3. MAKSIMIRANJE UČINKOVITOSTI NALOŽB V ZANESLJIVO PRESKRBO S HRANO

EU in njene države članice se morajo osredotočiti na tri pogoje za maksimiranje učinkovitosti naložb v zanesljivo preskrbo s hrano.

3.1. Nacionalno in regionalno kmetijstvo ter politike in strategije zanesljive preskrbe s hrano

Za doseganje oprijemljivih rezultatov je treba s programi pomoči podpreti nacionalne in regionalne politike ter reforme kmetijstva in zanesljive preskrbe s hrano, pa tudi povezana področja, na primer zemljišča, vodo in biogoriva, ob upoštevanju podnebnih sprememb. Vse to mora biti del splošnih strategij za zmanjšanje revščine. Cilje glede zanesljive preskrbe s hrano je treba bolje vključiti v druge sektorske politike partnerskih držav na področjih, kot so promet, infrastruktura, ribištvo, zdravje in izobraževanje. Zelo pomembno je, da so organizacije kmetov, civilna družba, zasebni sektor, ranljive skupine in druge zainteresirane strani vključene v razvoj in pregled teh politik. V tem pogledu je treba razvojno pomoč EU uporabiti za podporo razvoju zmogljivosti za razvoj politik in mehanizmov za medsektorsko usklajevanje.

V Afriki so bila ta načela vključena v splošni program za razvoj afriškega kmetijstva (Comprehensive Africa Agriculture Development Programme), ki ga EU in njene države članice podpirajo od leta 2007²⁵. EU mora povečati podporo programu. V Aziji je treba okrepiti regionalne pobude za sodelovanje na področju zanesljive preskrbe s hrano.

²⁴ Glej skupno delo na področju klasifikacije zanesljivosti preskrbe s hrano (Integrated food security Phase Classification), see <http://www.ipcinfo.org/>.

²⁵ COM(2007) 440.

3.2. Usklajevanje ukrepov EU

Pristop EU k zanesljivi preskrbi s hrano v državah v razvoju mora temeljiti na načelih pariške deklaracije o učinkovitosti pomoči, akcijskem načrtu iz Accre ter kodeksu ravnanja EU o delitvi dela. EU in njene države članice morajo opredeliti regije in države članice, kjer bodo naloge razmejene glede na primerljive prednosti, in uskladiti ukrepe pod vodstvom glavnega donatorja.

Tako EU kot njene države članice imajo več okvirov politike in instrumentov za financiranje za pomoč partnerskim državam pri spopadanju z nezanesljivo preskrbo s hrano. Z večjo usklajenostjo politik, boljšim dopolnjevanjem instrumentov in usklajevanjem z zasebnimi naložbami bi postali ukrepi bolj učinkoviti.

Na področju zanesljive preskrbe s hrano se bo spodbujala skladnost politik za razvoj²⁶ v okviru cele vrste instrumentov politike, med drugim na področju kmetijstva, trgovine, ribištva, podnebnih sprememb, okolja in raziskav. Z reformo skupne kmetijske politike se je povečala skladnost, pri prihodnjih reformah pa se bodo še naprej upoštevali cilji zanesljivosti preskrbe s hrano na svetovni ravni. S prihodnjo reformo skupne ribiške politike se bo še povečala skladnost med evropskimi politikami in praksami na področju ribištva ter razvojnimi cilji. Uravnotežen, usklajen in ambiciozen zaključek razvojne agende iz Dohe bi okrepil mednarodni trgovinski sistem ter ugodno vplival na zanesljivo preskrbo s hrano.

3.3. Izboljšanje skladnosti mednarodnega sistema za upravljanje

EU in njene države članice morajo spodbujati skladnost mednarodnega upravljanja zanesljive preskrbe s hrano in podpreti hitro prenovu Odbora za svetovno zanesljivost preskrbe s hrano, osrednjega telesa na tem področju. Prenovljeni odbor si bo prizadeval pridobiti nadzorno vlogo na drugih posebnih področjih, ki so pomembna za zanesljivo preskrbo s hrano, na primer pomoč v hrani in prehranjevanje.

Treba je še bolj racionalizirati prednostne naloge treh agencij ZN, ki imajo sedež v Rimu (FAO, WFP, IFAD), in izboljšati njihovo sodelovanje za ustvarjanje sinergij. Prenova sistema ZN in tekoči pregled vloge in prednostnih nalog FAO pomeni priložnost za povečanje kakovosti in učinkovitosti. EU mora pri vprašanih zanesljive preskrbe s hrano še naprej tesno sodelovati z generalnim sekretarjem ZN ter okrepiti dialog z agencijami v Rimu s podporo tesnejšemu sodelovanju med njimi in po potrebi ponovni opredelitvi njihovih mandatov in dejavnosti, da bodo bolj osredotočeni na njihove primerljive prednosti; pri FAO predvsem na znanje in svetovanje na področju politik, pri IFAD na dolgoročne trajnostne naložbe ter pri WFP na nujne in nestabilne razmere.

4. PREDNOSTNE NALOGE

Deset let po sprejetju razvojnih ciljev novega tisočletja mora EU pospešiti sodelovanje na področju zanesljive preskrbe s hrano. V tem okviru politike mora biti prednostna naloga EU podpora zanesljivi preskrbi s hrano v državah z nestabilnimi razmerami. To je zlasti pomembno za Afriko, kjer skoraj 80 % podhranjenega prebivalstva živi v državah z nestabilnimi razmerami, ter dele Južne Azije. Da bo uspešna, mora biti pomoč prilagojena razmeram v državi ter povezovati razvoj politike in strategije s povečanjem moči

²⁶ Delovni program v zvezi s skladnostjo politik za razvoj za obdobje 2010–2013, april 2010.

najranljivejših. Treba je upoštevati vse štiri stebre, vendar pa se mora EU osredotočiti predvsem na štiri obsežne medsebojno povezane vidike: razvoj malih kmetov, upravljanje, regionalno povezovanje in mehanizme pomoči za ranljivo prebivalstvo. Na teh področjih morajo EU in njene države članice:

4.1. Izboljšati odpornost malih kmetov in možnosti za preživetje na podeželju

- Osredotočiti se je treba na ekološko učinkovito povečanje intenzivnosti kmetijstva v korist malih kmetov, zlasti žensk, z zagotovitvijo podpore učinkovitim in trajnostnim nacionalnim politikam, strategijam in pravnim okvirom ter pravičnemu in trajnostnemu dostopu do virov, vključno z zemljo, vodo, (mikro-) krediti in drugimi kmetijskimi proizvodnimi sredstvi.
- Treba je bistveno povečati podporo za raziskave v kmetijstvu, temelječe na povpraševanju, za razvoj, širitev in inovacije, s ciljem povečanja te podpore za 50 % do leta 2015. Raziskave v javnem sektorju morajo temeljiti na tradicionalnem znanju in novih tehnologijah. Ne smejo spodbujati tehnologij, ki niso trajnostne ali niso skladne z nacionalnimi zmogljivostmi za uravnavanje in upravljanje tveganj.
- Treba je aktivno podpreti večjo udeleženo civilne družbe in organizacij kmetov pri oblikovanju politik in programih raziskav ter povečati njihovo vlogo pri izvajanju in ocenjevanju vladnih programov. V tem okviru je treba spodbujati povezovanje med organizacijami kmetov v EU in podobnimi organizacijami v državah v razvoju.
- V sodelovanju s partnerji je treba izboljšati regulativne in institucionalne pogoje za odgovorne zasebne naložbe na vseh ravneh vrednostne verige v kmetijstvu ter spodbujati javno-zasebne naložbe. Napredek se bo spremljal in obravnaval v okviru akcijskih načrtov za upravljanje.

4.2. Podpreti učinkovito upravljanje

- Do leta 2015 je treba v vseh kmetijskih podsaharskih afriških državah občutno povečati podporo splošnemu programu za razvoj afriškega kmetijstva na podlagi učinkovite delitve dela.
- Pričeti je treba skupno pobudo z Afriško unijo, da se pospeši izvajanje smernic glede afriške zemljiške politike. To vključuje tudi načrt izvajanja načel in najboljših praks za trajnostne in obsežne naložbe v kmetijska zemljišča.
- Podpreti je treba nacionalne in mednarodne pobude za opredelitev načel in kodeksov ravnanja za upravljanje trajnostnih obsežnih domačih in tujih naložb v kmetijska zemljišča, pri tem pa se je treba osredotočiti na zaščito pravice do zemlje, varnega dostopa do zemlje in drugih naravnih virov za male kmete in pastirske skupnosti ter na trajnostno upravljanje teh virov.
- Na svetovni ravni je treba podpreti prenovo Odbora za svetovno zanesljivost preskrbe s hrano, da bo postal ključna institucija na področju usklajevanja pobud v zvezi z zanesljivo preskrbo s hrano na svetovni ravni.
- Podpreti je treba tesnejše sodelovanje med agencijami ZN, ki imajo sedež v Rimu.

4.3. Podpreti regionalne politike na področju kmetijstva in zanesljive preskrbe s hrano

- Podpreti je treba razvoj in izvajanje kmetijskih politik in strategij na regionalni ravni, vključno z upravljanjem živine in varnostjo hrane, da se pospeši povezovanje regionalnih živilskih in kmetijskih trgov. Spodbujati je treba politični

dialog z regionalnimi organizacijami o kmetijstvu, zanesljivi preskrbi s hrano in prehranjevanju.

- Okrepiti je treba regionalne in nacionalne informacijske sisteme v podporo kmetijstvu, zanesljivi preskrbi s hrano in politikam prehranjevanja ter informacijske sisteme, namenjene zgodnjemu opozarjanju.

4.4. Okrepiti je treba mehanizme pomoči za ranljive skupine prebivalstva

- Treba je podpreti države, da vzpostavijo in izvajajo usmerjene in prožne politike socialnih transferjev, prilagojene lokalnim razmeram. Kjer je to izvedljivo, mora socialna pomoč zagotoviti priložnosti za prejemnike, da si zagotovijo take okoliščine, v katerih se lahko preživljajo in imajo tako zagotovljen trajnosten dostop do hrane.
- Spodbujati je treba boljšo vključenost vidika prehrane v razvojne politike, vključno z izobraževanjem in zdravjem, ter krepitev s tem povezanih zmogljivosti,
- Zagotoviti je treba posebno podporo nestabilnim državam v prehodu z uporabo načel povezovanja pomoči, rehabilitacije in razvoja.